D·N
19/10 1953

Skatter och skattefusk i Frankrike

Skatter och skattefusk har sedan lång tid tillbaka hört till de centrala problemen i den offentliga debatten i Frankrike, och de står nu åter på regeringens dagordning. Konseljpresident Laniel försöker som sina närmaste föregångare, Pinay och Mayer, få igenom en skattereform, och finansministrar Faure har satt i gång kloppjakt på skattefuskare.

Gentemot den utländska — speciellt amerikanska — kritiken har de franska myndigheterna förklarat att även om skattefusket tyvärr är omfattande, så kan det omöjligt sägas att den totala franska skattebördan är mindre i förhållande till nationalinkomsten än i andra länder. Studerar man den franska nationalhushållningsstatistiken, finner man emellertid att bördan av direkta och indirekta skatter utgör ungefär 21 procent av nationalinkomsten, och detta är säkerligen inte något europeiskt rekord. Men vad som kanske är viktigare är att 2/3 av skatterna är indirekta och består av acciser, tullar samt andra varuskatter och att endast 1/3 består av vad man i allmänt språkbruk kallar skatter — nämligen skatt på inkomst och lön. En svaghet i det franska systemet är också att de höga indirekta skatterna driver upp priserna, vilket i sin tur verkar inflationspådrivande.

Systemet fungerar dessutom högst otillfredsställande. Eftersom mellanhänderna inom handel och industri (som för statens räkning inkasserar de indirekta skatterna) inte behöver deklarera sin reella omsättning, på vilken de inte desto mindre tar ut skatt av konsumenterna, kan de stoppa en icke oväsentlig del av statsinkomsterna i egna fickor. Elva procent av de indirekta skatterna beräknas staten aldrig se skymten av, utan de bidrar i stället att öka mellanhänderna förtjänst, av vilken för övrigt en stor del undandras all beskattning genom felaktiga deklarationer.

Det torde vara höjt över varje tvivel att de franska konsumenterna, framför allt småfolket, erlägger mycket dryga indirekta skatter. Däremot är det fullkomligt missvisande att framställa de direkta skatterna i Frankrike som anmärkningsvärt höga. Det säger sig för resten självt att om den totala skattebördan utgör 21 procent av nationalinkomsten och 2/3 av denna skattebörda består av indirekta skatter, så kan den direkta skattebördan inte vara förkrossande.

En helt annan fråga är naturligtvis den direkta skattebördans fördelning på olika samhällsklass. Att den är orättvis och grovt vinner vissa samhällsskikt på bekostnad av andra tycks de flesta fackmän vara ense om. Inkomstskatten, som infördes strax före första världskriget, har mött ett alldrig upphörande motstånd inom alla samhällsklasser i Frankrike. Alla grupper i samhället har också försökt påverka lagstiftarna för att utverka särskilda skatteprivilegier, ofta med stor framgång. Mest gynnade är jordbrukarna, som inte betalar stort mer än en procent av de direkta skatterna. Bland böndernas har dessutom några särskilt favoriserade grupper — såsom vin- och sockerbetsodlarna — utverkat extra förmåner av staten, och deras direkta eller indirekta prisunderstöd är numer överstiger betydligt vad de betalar i skatt. Experter har räknat ut att om jordbrukarna bure sin rättmätiga del av skattebördan och skattefusket i stort kunde avskaffas, skulle skattemedlen stiga med 40 procent.

Men även lönlagarna har genom fackföreningarna och partierna utövat tryck på lagstiftarna och förskaffat sig betydande lättnader. Det beskattningsfria grundavdraget för lönlagare är nu nästan lika stort som minimilönen inom industrin, och därtill kommer avdrag för hustru och barn. De kraftigt tilltagna barnbidragen, som i barnrika familjer ofta utgör hälften eller mer av husfaderns hela inkomst, är skattefria. Dessa effektivt är lönlagarna motiverna för resten fullt öppet med att andra samhällsskikt i så stor utsträckning undandrar sig sina skyldigheter.

Av detta kan man förstå att de franska lönlagarnas direkta skatter inte kan vara särskilt höga. I jämförelse med svenska förhållanden. De lägsta inkomstgrupperna betalar över huvud inga direkta skatter. En tjänsteman med ett barn och 16.000 svenska kronor i årsinkomst betalar ungefär 1.200 kr. i vad vi skulle kalla kronoskatt (kommunalskatten tas ut i form av hyresskatt och är förhållandevis låg för mindre lägenheter). En ämbetsman med sex barn och 18.000 kr. i årsinkomst erlägger bara 500 kr. i skatt och betalar ingen skatt för barnbidragen, som i hans fall torde uppgå till 3.000 a 4.000 per år. För en gift industriarbetare utan barn med en årsinkomst på 6.000 kr. blir skatten bara 160 kr. Har han barn eller en något lägre inkomst, blir det ingen skatt alls. Det är egentligen bara ungkarlarna som beskattas relativt hårt. Endast i fråga om verkliga toppliner och för ungkarlar eller barnlösa går den direkta skatten upp till 15 procent av lönen, men i vanliga fall ligger den under 10 procent, och genomsnittet närmar sig 5 procent.

Att skattefusket har tagit enorma proportioner i Frankrike är en allmänt vedertagen sanning, som bekräftas av alla statistiska uppgifter. Endast tre miljoner fransmän säger sig ha en beskattningsbar inkomst, och detta i ett land där antalet lönlagare enbart inom handel och industri uppgår till sju miljoner. I fjol var det endast 6.000 personer som deklarerade en årsinkomst överstigande 50.000 svenska kronor, vilket inte är mer än samtidigt redovisades i Sverige med ungefär 1/6 av Frankrikes folkmängd. Skattefusket uppskattas av myndigheterna till 40 procent inom transportväsendet, 30 procent inom handeln och till nägot mindre inom industrin. För att råda bot på fusket har reformivrarna sedan länge yrkat på att varje kommun skulle offentliggöra namnen på alla dem som deklarerat skattepliktig inkomst (icke inkomsteten stor sådan), men förslaget har regelbundet avvisats som ett försök till intrång i privatlivet.

Sedan någon tid tillbaka har nya åtgärder vidtagits för att skärpa skattekontrollen. Uppbördsverket kan numera basera sina uppskattningar av medborgarnas inkomster på vissa yttre tecken, såsom bostad, levnadsvanor etc. Det är emellertid föga sannolikt att det räcker enbart med tekniska skattereformer för att bättra på den franska skattemoralen. Den franska ekonomins föråldrade struktur måste förnyas, och vidare måste allmänheten förmås att radikalt ändra sin inställning. I det franska folkets ögon är skattefusk inget brott, utan betraktas med stor tolerans. Tecken finns dock som ger vid handen att på denna punkt en förändring håller på att ske.

Fakta om norska valet

På en del håll tycks man ha förbisett att den nya norska valordningen, som är rättvisare än den gamla, fortfarande ger större utdelning åt det största partiet än som motsvaras av röstetalen. Bakom arbeiderpartiets 77 mandat — hälften plus två i storlek — står inte en folkmajoritet, utan 46,6 procent av rösterna. De icke-socialistiska partierna, som fick nöja sig med 70 representanter, mobiliserade 48,4 procent av väljarna. Kommunisterna slutligen tog ten platser med 5 procent av rösterna.

Valets rekordvinnare, kristliga folkpartiet, ökade framför allt genom att det i ett antal valkretsar startade från nollpunkten. Av partiets samlade vinst på 39.000 röster kom 26.000 på nya listor, varav 17.000 från städer där det tidigare inte varit företrätt. Ökningen i "gamla distrikt" är alltså 13.000. Bondepartiet tappade förra gången bort sina röster i Møre och Romsdal. Där fick det nu 12.400 röster (som senast gick till venstre och kristliga folkpartiet). Räknar man bara med röster från kretsar där partierna deltog i valet 1949, blir vinsten för bondepartiet 6.500 (i stället för 21.000) och för högern, som först saknats i en del landsdistrikt, 11.600 (i stället för 19.500). De verkliga nyförvärven, "protesterna", till de nämnda partierna är inte fullt så talrika som tidigare uppgifter synties ange.

Venstre, som lidit särskilt av konkurrensen från kristliga folkpartiet, har gått tillbaka efter hela linjen med undantag för Akershus valkrets intill Oslo. Bergen — där kristliga folkpartiet satte in för första gången — förlorade venstre över 6.000 röster. I Oslo tappade det 850 röster.

Arbeiderpartiets framryckning var blygsam jämsn. Typsiffrorna kom från Akershus (plus 3.300) och Telemark (plus 3.250). De största städerna bidrade tvärtemot förväntan till regeln. I Oslo sjönk röstsiffran med 90 och i Bergen med 354. Arbeiderpartiet konstaterar beklagande att huvuddelen av mellanskikten där — tjänstemännen, småföretagarna — står avvisande till socialdemokratins strävanden.

Kommunisterna med sina tre mandat hade framgång i ett fåtal kretsar. Störst i Finnmark med plus 800 och i Troms med 270. Däremot drevs de tillbaka, fastän inte tillräckligt, i två kretsar där de hämtade sina mandat: I Oslo nedgång med 3.900 röster, i Hedmark med 800. I Bergen tappade kommunisterna 1.500 röster, i Akershus 1.200 och i Telemark 1.600.

Striden om Oslo slutade med en aktningsvärd framgång för högern. Röstvinsten var 6.200 — att jämföra med arbeiderpartiets 90. Kristliga folkpartiet ökade samtidigt 2.150. På grund av venstres svaghetställning har högern länge varit det näst största partiet i huvudstaden. Nu har arbeiderpartiets försprång minskat med 14.000 röster: 119.800 mot 105.800. Det är inte bara i Sverige som socialdemokraterna har ett storstadsproblem.

Svammelliberalism

"Om liberalismen lyckades att resa sig ur den vägdal där den drev omkring mellan de två världskrigen, och att fånga en frisk bris i sina segel, vilket gjorde det möjligt att hålla kursen genom den malström som följde på andra världskriget, kommer den hälsobringande kraft som genomförde detta mästerstycke av navigation främst från en grupp av forskare, bland vilka Wilhelm Roepke är den mest framstående."

Denna tirad, lika ruskig i sak och i form, återfinns i tidskriften World Liberalism, utgiven av den liberala internationalen. Tyvärr är den typisk för denna tidskrift, svulstig, anspråksfull och ovederhäftig. Spridningen av publikationen lär visserligen vara liten, men de liberala partierna — av vilka det svenska nu hör till de största — borde dock se till att den helt nedlades eller ersattes med något bättre.

PRESSGRANNAR

Pressen har all anledning att fästa vissa villkor vid sin anslutning till de i och för sig tilltalande grundtankarna i betänkandet om det psykologiska försvaret, anser Officersförbundsbladet.

En aldrig så genomtänkt och vackert menad organisation kan förvandlas till hopplös hyrkasern om den inte genomsyras av rätta andan. Men enhet med en idealistisk inställning räddar man inte nyhetsförmedlingen från att slås i själlen.

Säkerligen behövs all den planläggning i detalj man kan medhinna i två utan att direkt låsa sig fast i stela former. Varken de militära eller de civila myndigheternas förmåga att utstå kritik och vilja att aktligt besöka den är särskilt utvecklad ens i tider av djupaste fred. I krig blir fruktan att i onödan tillgripa hamlingstämpeln ofta alltför stark. Men de ödeläggande skadorna av denna skuggrädsla har så påtagligt framgått ur andra världskrigets erfarenheter att de måste tvinga till ansträngningar att på allt sätt uppmuntra fri kritik och opinionsbildning även i ofred.

Det kan inte precis sägas att detta är representativt för tongivande militära kretsar. Ja, kanske vid konferenser och banketter, men inte i mera vardagliga sammanhang.

Inom det socialdemokratiska partiet har starkt samhällsbevarande tendenser framträtt på ett mängd områden, finner studentidningen Liberatas (s) med beklagande. I fråga efter fråga där man väntar sig att en socialistisk grundsyn skall inspirera till radikala initiativ viser partiet ofta en högnasdsvickande passivitet. Tråkiga ålderdomssymtom:

Att på allvar föra fram tanken på statskyrkosystemets avskaffande som praktisk politik betraktas numera som inte bara olaktiskt, utan rent av som en smula naivt. Och att i dag kräva att det socialdemokratiska samhället också skall ge ett statsöverhuvud som tillsatts på ett demokratiskt sätt tycks av många socialdemokrater betraktas som direkt opassande.

Också när det gäller den viktiga frågan om demokratins arbetsformer får man lätt ett intryck av att partiet är mycket belåtet med det nuvarande tillståndet.

Förvaltningen är en annan sektor av samhällslivet som partiet tycks ha börjat säldersers sig med i hög grad, fortsätter tidningen. Här har första tretio åren i förvaltningens topp giort sitt till:

Den politiska debatten om de senaste årens s. k. "ämbetsmandater" har under alla omständigheter visat, att pensionerade medlemmar av regeringspartiet har en längt starkare känsla än allmänheten av att ämbetsmännen behandlar gamme man efter den socialistiska principen om att alla människor är jämlikar. De mättiska överdrifterna i de senaste årens angrepp mot "riktsrika", kvarnaderi och servilitet inom förvaltningen tycks tyvärr ha hindrat många regeringsanhängare från att upptäcka, att angreppen egentligen har inneburit kritik för bristande intern jämlighet inom samhällsrationen.

Den samhällsbevarande passivitet, ten visar sig inte bara i gamla "klassiska" politiska frågor, utan också i "nya" uppdykande frågor; det må sedan gälla konsumentupplysning, samhällsåtaras i lärovärden, eller sociala åtgärder eller något annat.

De samhällsbevarande inom partiet har fått ett nytt tillfälle att klaga över ungdomens — speciellt den akademiska ungdomens — brist på uppfostran.

Försvarsministern har kallat bondeförbundet "en skapande grupp" till skillnad från folkpartiet, Expressen (fp) knäpper händerna:

Jo, nog finns det några skapelser av pålagliz bondeförbundsmodell, t. ex. gripremierna, men har verkligen arbetsmotiverna. I Sollefteå stövat ett halvt sekel för att få tillfälle att göda över dem?

Om folkpartiet som vänsterparti misstrodde statsrådet därmot. De "element med verklig vänsterförankring" som finns i partiet påverkar inte den allmänna bilden, lät han ge till känna. Vänsterpolitik är nu en gång, det bör försvarsministern besinna, inte bara detsamma som utsträckta samhälletx inflytande. Vänsterpolitik är framstegspolitik, som visserligen mobiliserar samhällets resurser när det behövs, men även ökar dett enskildes livsmöjligheter. Och det är en framstegspolitik som rakt inte bara syftar mot ekonomi. Den ställer exempelvis krav på konstitutionella reformer, avvisade av socialdemokratin. Och den ställer exempelvis krav på en radikal ecklesiastikminister. Här har Torsten Nilssons koalition gett oss en sådan?

Ecklesiastikdepartementet skänktes med varm hand till bondeförbundet. Där fanns inga hämningar hos dem som bestämde ansvarsfördelningen.

Examina

Agronomexamen har vid Lantbrukshögskolan på jordbrukslinjen avgått av Karl-Gustav Edén, Skara, Erik Klasson, Bredåkra, Ebeling Ulin, och Erik Jonsson, Uppsala.

IOGT startar motorscouting

IOGT:s scoutförbunds årsmöte hölls i Stockholm på söndagen. Till scoutchef omvaldes tjänsteman Göte Lundgren, Stockholm. Förbundet beslöt att på försök starta motorscouting. Ett stort läger förlägges till London 1955, vid samma tid som IOGT:s internationella storlogemöte. Högkvarteret förlades med två ledamöter, och valda blev folkskollärarna Karl Öhorn, Stockaryd, och Sven Bertnar, Bollden.

— IOGT:s flickscoutförbund omvalde till chef fröken Svea Holmström, Uppsala, vice flickscoutchef blev fru Ulla-Greta Nordebo, Södertälje. Flickscouterna skall stödja en yrkesskola för flyktingflickor i Tyskland.

Riksdagssammanträden

Måndagen den 19 oktober 1953

Första Kammaren kl. 2 e. m.
Andra Kammaren kl. 2 e. m.
3:e lagutsk. omedelb. efter slutade kammarplena.

DAGENS NYHETER
TEGELBACKEN, STOCKHOLM 1
Telefon 22 40 00
för riksområdet 22 40 20
Telegramadress: Dagnyheter
Postgiro 4 1616 (för annonser)
nummer 4 1617 (för prenumeration)

Chefredaktör: Herbert Tingsten (Träffas säkrast kl. 12.30—14.30)
Politisk huvudredaktör: Leif Ahlberg
Redaktionschef och ansvarig utgivare: Sten Hedman

Dagens Nyheters Aktiebolag
Verkst. direktör: Helge Hedberg

PRENUMERATIONSPRISER
fr. o. m. 1 augusti 1953
A = Stockholmsupplagan
Stor-Stockholm Övriga tidningsområde landet
Månad ..... kr. 6.90 6.—
Kvartal ..... » 19.— 17.00

ANTONSPRISELISTA
daterad 2/1 1953 tillhandahålles på begäran.
Dagens Nyheters tryckeri, Stockholm 1953.

SJÖVÄGEN ÄR HUVUDVÄGEN TILL VÄNNERNA I ENGLAND
Lastbåts SVENSKA LLOYD för kontakt med England
Från Göteborg med —fård. Från London fård. —förd.

Morgondagens fartfantomer
skildras här i en djärv och fartfylld exposé.

Albert Wemmerlöv
RAKETER och rymdfärder
"Bättre vägledare kan man verkligen önska sig vårt eller annat — även ti äldre har både nytta och nöje av den välskrivna och rade och rapa framställningen."
Skånska Dagbladet.
En önskebok för alla unga och äldre pojkar!
6:75, inb. 8:75
NATUR och KULTUR

Svenska Akademiens minnesteckningar
JOHAN ADAM TINGSTADIUS
ORIENTALIST OCH BISKOP
av
H. S. NYBERG
Häft. 22:— Inb. 28:50
NORSTEDTS

MÄLAREN - en stor kloak?
Vad kan göras för en förbättring?
Informationsmöte kring ämnet
VATTEN - AVLOPP - EPIDEMIER!
TRE SPECIALISTER:
Ingenjörerna vid gatukontoret
Erik Kempe
Anders Cronström
Sten Edlund
lämnar sakkunnig redogörelse för förhållandena
TILLFÄLLE TILL FRÅGOR
FOLKPARTIET I BRÄNNKYRKA
Lokal: MKLARHÖJDENS FOLKSKOLA SAMLINGSSALEN
Fritt inträde
Måndagen den 19 oktober klockan 20.00
Filmen om 6-dagarsloppet

Harald Braun
nattvakt

Utan tro kan människan icke leva!
Pris 11:50
Minns Ni den vackra filmen "Tro", som vann en världs bundran för den präjel av äkthet och sann religiositet?
Det är boken om samma tema — en finsländ skildring av levande människor, en bok med starkt patos.
Det är romanens budskap, framfört i lägmält ton, men därför desto mer övertygande.
FRITZES

IVAN OLJELUND
Arbetarbohem
En jättepressuccé:
"en sann och äkta bok med sidor som brinner av idealitet och ung känsla." — Martin Strömberg i Stockholms-Tidn.
"tenderar att bli ett storverk i svensk litteratur." — Hugo Wistrand i Ny Tid.
"En gestalt dominerar boken: Hinke Bergegren ... en lysande och spritande livfull teckning." — John Landquist i Aftonbl.
"tjusande och levande innehåll." — Erik Asklund i Morgon-Tidningen.
"så vacker, så rörande, så impulsivt självklar." — A. Cæsar Bergman i Aftontidningen.
"Man känner trivsel ..." — Gabriel Jönsson i Sydsv. Dagbladet.
"Man läser ... med glädje och spänning." — E. W. Olsson i Svenska Dagbladet.
"en berättarglädje som smittar av sig." — Oskar Torming i Svenska Morgonbl.
"en höjdtopp i författarens produktion." — Alex Esser i Aftonposten.
LTs FÖRLAG
14:50, inb. 19:—

Allt skall bort!
MÖBLER
bortvräkes fantastiskt billigt
Byråar från ..... 28.—
Soffbord från ..... 28.—
Bokhyllor från ..... 38.—
Förvaringsskåp, trävita fr. 96.—
Förvaringsskåp för 325.—
NU 172.—
Höj- o. sänkbara bord fr. 98.—
Fotöljer från ..... 49.—
Bäddsoffor från ..... 215.—
Framåtbäddad soffa för 625.— ..... NU 345.—
Sittsoffor från ..... 150.—
Trävita Dalabord från ..... 42.—
Trävita Matvråsoffor 2/m för 240.— ..... NU 198.—
Soffgrupp: Soffa o. 1 fåtölj för 375.— NU 290.—
Dessutom utförsäljes: Taburetter, Blomband, Kökshord, Golvlampor o. Spegelar till fantastiskt nedsatta priser.
Möbel- o. Draperityger till halva priser
MÖBEL- o. OTTOMANTYG 150 cm bred NU 9.80 pr. m.
MÖBELPLYSCH 130 cm bred FRÅN 16.— pr. m.
GOBELINTYG 130 cm bred förr 26.— .. NU 12.50 pr. m.
DRAPERITYG 150 cm bred NU 9.20 pr m.
Passa på idag! Öppet kl. 9–18
Otroligt låga priser!
GÖTA MÖBLER UPPHÖR
Varor undanställes mot handpenning för senare leverans.
Gedigen YLLE-AXMINSTER
140×200 .. Förr 160.— NU 92.—
170×240 .. Förr 225.— NU 142.—
200×300 .. Förr 310.— NU 197.—
250×350 .. Förr 430.— NU 295.—
500 st. SÄNGMATTOR 10.—, 12.— pr st.
ETT STORT PARTI NÖTHÅRSMATTOR
Bortvräkes jättebilligt
SE HÄR
100× 50 .. Förr 53.— NU 21.—
120× 60 .. Förr 45.— NU 29.—
180×120 .. Förr 125.— NU 78.—
210×130 .. Förr 155.— NU 94.—
240×170 .. Förr 210.— NU 137.—
Dessutom utförsäljes
MATTOR
till priser som aldrig tidigare förekommit
YLLE-WILTON
Kraftig kvalité orientaliska mönster
50×100 .. Förr 25.— NU 17.—
60×120 .. Förr 45.— NU 32.—
90×180 .. Förr 95.— NU 64.—
140×200 .. Förr 125.— NU 78.—
170×230 .. Förr 165.— NU 108.—
190×285 .. Förr 195.— NU 143.—
50 st. FLOSSA-mattor
Moderna mönster
90×180 ..... NU 72.—
140×200 ..... NU 126.—
170×240 ..... NU 178.—
GÖTA MÖBLER
GÖTGATAN 69

GARANTI
ett skarna halvsnitts med Björnläder
modifiljer varje hövsvining med BJÖRNLÄDER

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.